

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Undervisningsudvalget
Titel	Svar på spørgsmål V, W og X
Målgruppe	Undervisningsudvalget
Arrangør	Undervisningsudvalget
Taletid	10 min.
Tid og sted	Tirsdag d. 29. januar 2019 kl. 14.00-15.00 i Folketinget

Disposition

1. Indledning
2. Svar på spørgsmål V, W og X

1. Indledning

- Jeg tror, jeg vil sige i min tale noget om lokalt ansvar, fordi det er sådan, institutionerne fungerer. Men jeg tror også, jeg vil sige noget om fælles ansvar. Og der har vi et fælles ansvar.
- Vi har jo alle partier i Folketinget indgået en FGU-aftale, hvor der bl.a. står, at der kan være konsekvenser på VUC-området. Det har vi alle sammen læst og forstået og skrevet under på.
- Så har vi også alle sammen et ansvar for de konjunkturer, som gør, at rigtig mange unge mennesker i en årrække er strømmet ind på VUC'erne, og at der nu kan være et lille knæk i tilgangen. Men det kommer jeg alt sammen ind på i min tale. Så er vi i gang.
- Tak for ordet og tak for de tre samrådsspørgsmål, som handler om VUC-udbuddet i yderområderne – specifikt på Fyn, hvor både Trine Bramsen og jeg jo har været opstillet.
- Og jeg vil gerne slå fast, at det ligger mig meget på sinde, at der i Danmark er et bredt udbud af uddannelser af høj kvalitet. Og det er uanset, om man bor i de store byer eller i landdistrikterne.
- Udbuddet af uddannelser vil nok altid være størst i storbyerne. Men det må aldrig være sådan, at man ikke kan tage en uddannelse inden for en rimelig afstand af ens hjem.
- Når det er sagt, tror jeg også, det er vigtigt at holde sig for øje, at der er flere forskellige forhold, som gør sig gældende, når det drejer sig om at oprette og lukke lokale uddannelses tilbud.
- VUC'erne er statsligt selvejende institutioner. Det betyder, at de har stor selvbestemmelse, når det kommer til den konkrete tilrettelæggelse og forvaltning af uddannelserne.
- Og jeg er stor tilhænger af selvejet, fordi det betyder, at flere beslutninger kan tages lokalt af institutionernes ledelser frem for af os på Christiansborg. Selv-

ejet giver et stærkt lokalt ejerskab. Og det er sundt, at uddannelsesinstitutionerne får et stort ansvar for de forhold, der har betydning lokalt.

- Og nu til selve samrådsspørgsmålene, som jeg vil besvare et ad gangen.

2. Svar på spørgsmål V

- Spørgsmål V lyder: *Vil ministeren, i lyset af at HF & VUC Fyn grundet regeringens årlige besparelser på uddannelse er nødsaget til at nedlægge et lokalt udbudssted, redegøre for den forventede udvikling i VUC-udbud i hele landet de kommende år?*
- Og lad mig begynde med at sige, at det ikke er regeringen eller Folketinget, der beslutter, om lokale udbud skal nedlægges eller ej. Det er en lokal prioritering. Det giver god mening, synes jeg.
- Det enkelte VUC forvalter selv det samlede tilskud, de får af staten. Institutionerne har altså stor frihed til at foretage økonomiske prioriteringer og indrette sig efter, at der er aktiviteter, som giver overskud, mens andre aktiviteter giver underskud.
- Alle VUC'er dækker et givent geografisk område, og det er VUC'ernes ansvar at sikre, at der er et tilstrækkeligt udbud inden for det område. Helt konkret er kravet i bekendtgørelserne, at et alment undervisningstilbud som udgangspunkt skal ligge inden for en befordringstid på 75 minutter med offentlig transport eller inden for en afstand på 30 km ad offentlig vej.
- Og har grundlæggende tillid til, at de enkelte bestyrelser og ledere kan tilrettelægge deres udbud inden for de rammer.
- Vi kommer til at se ændringer i VUC-udbuddet de kommende år, fordi VUC'ernes elev- og kursistgrundlag vil ændre sig.
- Det skyldes især den aftale, vi sammen har lavet på det forberedende område.
- I den aktuelle debat er der en tendens til, at vi helt glemmer de uddannelsespolitiske ambitioner, som et stort flertal i Folketinget stod bag. Nemlig at vi med FGU'en ville etablere sammenhængende forløb for en udfordret målgruppe på helt nye og selvstændige institutioner.
- Det indebærer, at en del af VUC'ernes aktivitet fra august 2019 overgår til FGU'en.

- Hvilket også betyder, at de enkelte VUC'er vil skulle tilpasse sig, og at der kan være VUC-afdelinger, hvor antallet af elever kan blive relativt lavt.
- Det var partierne, som sad i forhandlingslokalet, fuldt ud klar over.
- Af samme grund afsatte man i aftalen en pulje på 60 mio. kr. til VUC'er, som i en overgangsperiode kan have ekstraordinære udgifter, fordi de ikke fra den ene dag til den anden kan tilpasse deres udgifter til et lavere aktivitetsniveau og dermed lavere taxametertilskud.
- Derudover er der særligt tre ting, jeg synes er vigtige at bide mærke i.
- For det første, at vi med FGU'en jo altså får en række nye lokale udbud for unge under 25 år i hele landet.
- Med FGU-aftalen har vi sat de unges uddannelsesbehov i centrum, og vi har etableret en helt ny uddannelse med stor grad af lokal forankring og med skoler i hele landet. Det er glædeligt, og det vil få stor betydning for tusindvis af unge.
- Fra august 2019 oprettes et nyt FGU-udbud i Svendborg. Der er 18 km fra Rudkøbing på Langeland til Svendborg. Det betyder, at langlandske unge under 25 år, som hverken er i uddannelse eller beskæftigelse, får et nyt uddannelses tilbud. Et tilbud, der kan give dem den hjælpende hånd, de har brug for, for selv at blive i stand til at tage ansvar for deres egen fremtid.
- For det andet er det et generelt vilkår for VUC'erne, at tilgangen af kursister er meget afhængig af konjunkturerne i samfundet. I "gode tider" vælger mange at tage et job i stedet for at gå i gang med uddannelse. I "dårlige tider" er tendensen den modsatte. Det har VUC'erne været gode til at tage højde for.
- Efter sommer vil vi se kursister forlade VUC for i stedet at dukke op på FGU'en, mens andre kursister vil komme til. For eksempel betyder adgangskravet på de gymnasiale uddannelser, som træder i kraft fra skoleåret 2019/2020, at VUC'erne forventes at få flere kursister, fordi de vil skulle opkvalificere en del af de elever, som ikke opfylder adgangskravet.
- Udover FGU'en og de generelle konjunkturer kan der også være lokale udfordringer, som påvirker udbuddet og aktiviteten i et område. Det ser vi helt aktuelt på VUC Syd.
- For det tredje synes jeg også, det er vigtigt at bide mærke i, at VUC'ernes aktivitet har været markant stigende siden overgangen til statsligt selveje, og at den forventede aktivitetsnedgang derfor ikke bør overdramatiseres, når man ser på sektoren samlet set.

- Aktivitetsnedgangen som følge af FGU'en betyder, at VUC'erne i 2020, dvs. efter oprettelsen af FGU'en, forventes at have en samlet aktivitet svarende til aktivitetsniveauet i 2012.

3. Svar på spørgsmål W

- Spørgsmål W lyder: *Vil ministeren, i lyset af at HF & VUC Fyn grundet regeringens årlige besparelser på uddannelse er nødsaget til at nedlægge et lokalt udbudssted, redegøre for, hvad regeringen vil gøre for at sikre, at alle mulighederne for at uddanne sig på VUC i hele landet og særligt i yderområderne ikke forringes ved at lokale udbudssteder eksempelvis må lukke grundet forringet økonomi?*
- Jeg køber ikke præmissen om, at omprioriteringsbidraget per definition fører til, at lokale afdelinger må lukke.
- For det første har VUC'erne i mange år haft en god økonomi samlet set. Det gælder også de VUC'er, som dækker store tyndt befolkede arealer.
- For det andet ændrer tilskuddene til drift og undervisning sig jo ikke uge for uge. Omprioriteringsbidraget har været et kendt vilkår i lang tid.
- Men jeg anerkender, at det kan være en svær opgave at gennemføre effektiviseringer, og jeg anerkender også, at det kan være relativt sværere at opretholde lokalt forankrede udbud i tyndtbefolkede områder, hvor søgningen til uddannelserne er lavere.
- Netop derfor er det også sådan i dag, at VUC'er, som dækker et stort tyndt befolket areal, kompenseres økonomisk via et regionalt undervisningstilskud. Udover det regionale undervisningstilskud ydes også et ø-tilskud til institutioner, som inden for deres geografiske dækningsområde har ikke-brofaste øer, hvor der udbydes kurser.
- Disse tilskud udbetales netop i en anerkendelse af, at det er relativt mere omkostningsfuldt at opretholde udbud i yderområderne. Med andre ord får VUC'er her faktisk allerede en økonomisk håndsrækning.
- Derudover er der, som jeg allerede har nævnt, jo også i forbindelse med FGU-aftalen afsat 60 mio. kr. til VUC'er, som ikke fra den ene dag til den anden kan tilpasse deres udgifter til et nyt aktivitetsniveau.

- Men når det er sagt, så kan det godt være, at der er behov for yderligere tiltag. Derfor vil jeg også følge udviklingen tæt fremover, også i forhold til den tilpasning på de enkelte VUC'er, som FGU-reformen kommer til at medføre.
- I regeringens udspil *Mod på livet – Vejene til uddannelse og job* har vi lagt op til, at der gennemføres en 'temperaturmåling' af institutionsstrukturen, som blandt andet skal afdække aktivitetsudviklingen og søgemønstre i hele landet på VUC'er, erhvervsskoler og almene gymnasier.
- Temperaturmålingen skal sikre, at vi har den viden, der skal til for løbende og fra centralt hold at fremme en bred geografisk uddannelsesdækning.
- Regeringen vil også sætte gang i et eftersyn af taxameter- og tilskudssystemet, herunder om det støtter den rette balance mellem kvalitet, aktivitet, effektivitet og geografisk nærhed.

4. Svar på spørgsmål X

- Sidste spørgsmål – X – lyder: *Hvordan vil ministeren imødekomme de aktuelle udfordringer, som HF og VUC Fyn står overfor, og hvilken handlingsplan foreslutter ministeren sig at iværksætte, for at forhindre at HF & VUC Fyn lukker på Langeland?*
- Jeg vil igen henvise til, at det hverken er regeringen eller Folketinget, som beslutter, at en afdeling skal lukke. Det er en beslutning, som VUC'erne som statsligt selvejende institutionerne selv har kompetencen til at træffe.
- Det er altså en lokal prioritering på det enkelte VUC, hvordan udbuddet i et geografisk område tilrettelægges. Og jeg har som sagt tillid til, at institutionerne lokalt kan løfte den opgave.
- Hf og VUC Fyn er et af de største VUC'er i Danmark målt på aktivitet. I 2017 havde de omkring 4.000 årselever. Institutionen modtager et stort regionalt undervisningstilskud på 2 mio. kr.
- Jeg mener derfor ikke, at HF og VUC Fyn har dårligere forudsætninger end andre VUC'er for at tilrettelægge et geografisk bredt udbud i overensstemmelse med reglerne på området.
- Og det var mine svar på de tre spørgsmål. Det er et kompliceret felt, fordi mange forskellige faktorer spiller ind – både geografi, lokal økonomi og elevsammensætningen i et givet område.

- Men min hovedpointe i dag er, at VUC'erne har en meget stor grad af frihed. Friheden indebærer, at de i vid udstrækning selv bestemmer over deres budget – men også at de selv træffer beslutningen om, hvorvidt de vil lukke en afdeling, ligesom de selv kan beslutte at oprette en afdeling.
- Når det er sagt, er det også vigtigt, at vi fra politisk side får en diskussion af VUC'ernes rolle og udfordringer. Og det kan vi jo blandt andet gøre i dag.
- Tak for ordet.